

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060307

DOM
2024-11-06
Stockholm

Mål nr
M 4462-23

Sid 1 (8)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-03-14 i mål nr M 1677-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Swerock Aktiebolag, 556081-3031
Box 1281
262 24 Ängelholm

Ombud: C.H. och C.A.

Motpart

1. Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 Umeå

2. Ubmeje tjeälddie sameby

SAKEN

Tillstånd till täktverksamhet av berg och morän inom fastigheten X i Lycksele kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom och Miljöpröv-ningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Västerbottens län beslut den 5 maj 2022 i ärende nr 551-2916-2021 på så sätt att villkor 6 ges följande lydelse.

Dok.Id 2122738

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

Villkor 6

Om bolaget planerar att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april ska bolaget samråda med berörda samebyar om verksamhetens bedrivande. Samråd ska ske i syfte att hitta lämpliga skyddsåtgärder och för att täktverksamheten ska kunna anpassas utifrån aktuella omständigheter för rennäringens bedrivande.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Swerock Aktiebolag har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom på följande sätt.

I första hand ska villkor 6 ges följande lydelse (överstrukna delar ska utgå).

Om bolaget planerar att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april ska bolaget samråda med berörda samebyar om verksamhetens bedrivande. Samråd ska ske i syfte att hitta lämpliga skyddsåtgärder och för att täktverksamheten ska kunna anpassas utifrån aktuella omständigheter för rennäringens bedrivande. ~~Vid behov av samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn.~~

~~Under perioden 1 oktober till 30 april, om renar vistas i området eller planeras tas till området, ska uppehåll i delar eller hela verksamheten göras om sådant behov framkommer i kontakt med berörd sameby.~~

I andra hand ska villkor 6 ges följande lydelse (kursiverade delar ska läggas till).

Om bolaget planerar att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april ska bolaget samråda med berörda samebyar om verksamhetens bedrivande. *Samråd behöver dock endast hållas om behov av det framkommit i kontakt med samebyn.* Samråd ska ske i syfte att hitta lämpliga skyddsåtgärder och för att täktverksamheten ska kunna anpassas utifrån aktuella omständigheter för rennäringens bedrivande. Vid behov av samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn.

Under perioden 1 oktober till 30 april, om renar vistas i området eller planeras tas till området, ska uppehåll i delar eller hela verksamheten göras om sådant behov framkommer i kontakt med berörd sameby.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har föreslagit att villkor 6 ska ges följande lydelse.

Om bolaget planerar att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april ska bolaget samråda med berörda samebyar om verksamhetens bedrivande. Samråd behöver dock endast hållas om behov av det framkommit i kontakt med samebyn. Samråd ska ske i syfte att hitta lämpliga skyddsåtgärder och för att täktverksamheten ska kunna anpassas utifrån aktuella omständigheter för rennäringens bedrivande. Vid behov av fysiska samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn, till en kostnad som inte överstiger 4 500 kr per person/år.

Den maximala ersättningen för samrådet ska justeras med KPI utifrån förändringen från det indextal som gäller den månad då tillståndet vinner laga kraft och oktober månads indextal året före respektive utbetalning av ersättning.

Ubmeje tjeälddie sameby har fått tillfälle att yttra sig i målet men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Swerock Aktiebolag har anfört i huvudsak följande.

Den nu ansökta verksamheten är befintlig och har hittills kunnat bedrivas utan någon oacceptabel påverkan på rennäringen. Bolaget har inför upprättande av tillståndsansökan samrått med Ubmeje tjeälddie sameby som inte framfört några synpunkter angående den planerade verksamheten. Samebyn har därtill i slutremissen till länsstyrelsen framfört att samebyn inte har något att erinra mot täktverksamheten.

Vad gäller samtliga av bolagets täktverksamheter samråder bolaget med berörd sameby genom att inledningsvis informera om planerad drift per e-post eller telefon för att inhämta synpunkter. Därefter anpassas den planerade driften i den utsträckning det

är nödvändigt. Det finns inte något formkrav vad gäller samråd så beroende på omständigheter och önskemål kan samrådet hållas digitalt eller genom ett fysiskt möte.

När det gäller villkor till skydd för rennäringen är en tillståndsmyndighet begränsad till rätten att föreskriva villkor enligt 16 kap. 2 § miljöbalken i förhållande till det allmänna rennäringssintresset som avses i 3 kap. 5 § miljöbalken. Tillståndsmyndigheten har vidare möjlighet att föreskriva kompensationsåtgärder enligt 16 kap. 9 § första stycket 3 miljöbalken, även i detta fall endast i förhållande till det allmänna rennäringssintresset. Om villkor föreskrivs med stöd av 16 kap. 9 § första stycket 3 miljöbalken är det således inte fråga om sådana villkor till skydd för människors hälsa eller miljön som avses i 2 kap. miljöbalken.

Bolaget ifrågasätter att Mark- och miljööverdomstolens praxis ger stöd för ett sådant villkor som mark- och miljödomstolen föreskrivit. Mark- och miljööverdomstolen bedömde i mål nr M 3648-17 att det var mindre lämpligt att föreskriva en ersättningskyldighet för verksamhetsutövaren såvitt avser kostnader för samråd. I många fall har parterna kommit överens om villkorets utformning, dvs. villkoren baseras på att sökanden själv har föreslagit ett villkor om ersättning, alternativt accepterat ett förslag på sådant villkor, samt i några fall har bolaget anfört vad bolaget anser vara en rimlig ersättning. Villkor som är resultaten av sådana överenskommelser kan rimligtvis inte ligga till grund för bedömningen att kompensation utgör praxis.

Villkoret ger vidare ingen som helst ledning avseende vad som kan omfattas och någon beloppsbegränsning har heller inte föreskrivits. Eftersom skyldigheten att samråda gäller under hela tillståndstiden, dvs. under 25 år, kan det således bli fråga om betydande belopp.

Därutöver följer av 2 kap. 7 § miljöbalken att nyttan av skyddsåtgärder ska vägas mot kostnaderna för sådana åtgärder. Mot bakgrund av att det är möjligt att samråda per e-post eller telefon, att samebyn inte har haft något att erinra mot verksamheten och att det inte föreligger något formkrav på hur samråd ska genomföras, är denna del av villkoret uppenbart orimlig. Villkoret fyller i överklagade delar inte heller någon nytta

som skyddsåtgärd eller försiktighetsmått eftersom varken behovet av eller skyldigheten att samråda med samebyn har ifrågasatts av bolaget.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har anfört i huvudsak följande.

Gällande andra stycket i villkor 6 bekräftar länsstyrelsen vad bolaget anfört och länsstyrelsen medger att denna del stryks ur villkoret eftersom tälkten inte ligger inom riksintresse för rennärning och samebyn inte heller yrkat på ett villkor om uppehåll i verksamheten.

Samråd med berörd sameby behöver enbart hållas om behov av detta har framkommit i kontakt med samebyn. Syftet med regleringen i villkor 6 är att säkerställa att påverkan på rennärningen i området minimeras. I det fall samebyn inte ser någon påverkan som föranleder ett samrådsmöte bör inte heller krav på samråd föreligga. Förutsättningarna i området kan dock se olika ut för samebyn från år till år varför regleringen i sig är nödvändig. Länsstyrelsen anser att det endast ska finnas möjlighet till ersättning vid fysiska möten och att ersättningen ska motsvara kostnader för resa och förlorad arbetsinkomst. För att förtydliga villkoret föreslår länsstyrelsen därför att ordet ”fysiska” läggs till i villkorsskrivningen. Länsstyrelsen anser att det är rimligt att samebyn ska ha möjlighet att få ersättning för två deltagare per samrådsmöte. Det öppnar för möjligheten att flera personer med olika kompetens och erfarenhet kan närvara vid ett samrådsmöte.

För att kunna precisera en ersättning till samebyns representanter vid samråd har länsstyrelsen utgått från Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom i mål nr M 2201-22. Där har motsvarande villkor 6 fastställts med att kostnaden för ersättningen inte får överstiga 4 500 kr per person och år samt att ersättningen ska räknas upp enligt KPI. I mål nr M 2201-22 använde samebyn Svenska Samernas riksförbunds skrivelse ”Angående ersättningsnivåer vid samråd med mera” daterad den 9 juni 2021 som underlag i bedömningen av vad som kan anses vara en rimlig ersättningsnivå. För det fall bolaget och samebyn är oense om vilken ersättning som ska betalas ut blir detta en fråga för tillsynsmyndigheten.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen gör inledningsvis, liksom bolaget och länsstyrelsen, bedömningen att det inte framkommit något skäl att kräva att bolaget på begäran av berörd sameby ska göra uppehåll i sin verksamhet. Villkor 6 ska därför justeras på så sätt att sista stycket utgår.

Den fråga som kvarstår att bedöma är om det finns förutsättningar att i tillståndet förplikta bolaget att ersätta berörd samebys kostnader för att delta vid sådana samrådsmöten som kan behövas med anledning av verksamhetens drift.

Det framgår av Mark- och miljööverdomstolens fasta praxis att rennäringen omfattas av miljöbalkens hänsynsregler och att det därför är möjligt att föreskriva försiktighetsmått till skydd för renskötseln (se exempelvis Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 april 2018 i mål nr M 3648-17 med däri gjorda hänvisningar). I praxis har det accepterats att sådana försiktighetsmått utformas som en skyldighet för tillståndshavaren att erbjuda berörda samebyar exempelvis viss teknisk utrustning eller stödutfodring.

Skyddet för rennäringen i 3 kap. 5 § miljöbalken tar, oavsett om det avser områden av riksintresse eller annan mark av betydelse för näringen, sikte på åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande inom det skyddade området. Gemensamt för ovan nämnda försiktighetsmått är behovet att möta de ökade svårigheter som den tillståndsgivna verksamheten innebär för möjligheten att bedriva renskötsel inom det berörda området.

En tillståndsgiven verksamhet kan även medföra ökade kostnader för berörda samebyar att tillvarata sin rätt genom exempelvis behovet att delta vid samrådsmöten. Miljöbalken innehåller emellertid inte någon bestämmelse som ger möjlighet att tillerkänna sakägare i en tillståndsprocess avseende miljöfarlig verksamhet ersättning för kostnader för att tillvarata sin rätt under tillståndsprocessen eller under den tid som verksamheten bedrivs. Det måste därför som utgångspunkt anses olämpligt att i tillståndet ålägga bolaget att betala berörd samebys kostnader för samråd.

Det har vidare inte framkommit något som talar för att en sådan ersättningskyldighet skulle vara av betydelse för möjligheten att fortsättningsvis bedriva rennäring i området. Villkor 6 ska därför justeras på så sätt att skyldigheten att bekosta deltagande i samråd utgår.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg och Åsa Hanna, tekniska rådet Yvonne Eklund och hovrättsrådet Johanna Fernlund, referent.

Föredragande har varit Harry Hodzic.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-03-14
meddelad i
Umeå

Mål nr M 1677-22

PARTER

Klagande

Swerock AB, 556081-3031
Box 22284
250 24 Helsingborg

Ombud: C.H. och N.S.

Motparter

1. Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 Umeå

2. Ubmeje tjeälddie sameby

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västerbottens län
den 5 maj 2022 i ärende nr 551-2916-2021, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till täktverksamhet av berg och morän inom fastigheten X, Lycksele
kommun

DOMSLUT

Se sid. 2–3.

Dok.Id 441482

Postadress
Box 138
901 04 Umeå

Besöksadress
Nygatan 45

Telefon
090-17 21 00

E-post: mmd.umea@dom.se
www.domstol.se, Info om vår
personuppgiftsbehandling:
www.umeatingsratt.domstol.se eller kontakta
oss

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar miljöprövningsdelegationens beslut på det sätt som framgår nedan. Övriga yrkanden avslås.

1. Villkor 4 ska ges följande lydelse.

Villkor 4

Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden:

50 dBA helgfri måndag–fredag	kl. 06.00–18.00
45 dBA lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 06.00–18.00
45 dBA kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dBA nattetid	kl. 22.00–06.00

Nattetid ska dessutom gälla att momentanvärden får uppgå till högst 55 dBA vid bostäder.

Kontroll ska genomföras så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller på tillsynsmyndighetens begäran. De angivna värdena ska då kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar. I de fall mätning sker ska dessa utföras vid barmarksförhållanden. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

2. Villkor 6 ska ges följande lydelse.

Villkor 6

Om bolaget planerar att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april ska bolaget samråda med berörda samebyar om verksamhetens bedrivande. Samråd ska ske i syfte att hitta lämpliga skyddsåtgärder och för att

täktverksamheten ska kunna anpassas utifrån aktuella omständigheter för rennäringens bedrivande. Vid behov av samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn.

Under perioden 1 oktober till 30 april, om renar vistas i området eller planeras tas till området, ska uppehåll i delar eller hela verksamheten göras om sådant behov framkommer i kontakt med berörd sameby.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västerbottens län (miljöprövningsdelegationen) lämnade den 5 maj 2022 med stöd av 9 kap. miljöbalken Swerock AB (bolaget) tillstånd till täktverksamhet inom fastigheten X i Lycksele kommun. Bolaget får enligt tillståndet bedriva täktverksamhet inom brytningsom-rådet med uttag av högst 199 900 ton, fördelat på 189 900 ton berg och 10 000 ton morän. Tillståndet omfattar även uppställning och drift av mobilt kross- och sorteringsverk. Tillståndet gäller 25 år från att beslutet vunnit laga kraft. Miljöprövningsdelegationen har därutöver föreskrivit ett antal villkor kopplade till verksamheten.

Bolaget har överklagat vissa villkor i tillståndet samt föreskrivna delegeringar.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra miljöprövningsdelegationens föreskrivna villkor 4, 5, 6, 10 och 12 till att ha följande lydelse:

Villkor 4

Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden:

50 dBA	helgfri måndag–fredag	kl. 06.00–18.00
45 dBA	lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 06.00–18.00
45 dBA	kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dBA	natttid	kl. 22.00–06.00

~~Vid skutknackning som alstrar s.k. impulsjud ska värdena sänkas med 5 dBA under den tid som skutknackning pågår. Natttid ska dessutom gälla att momentanvärden får uppgå till högst 55 dBA vid bostäder.~~

Kontroll ska genomföras så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller på tillsynsmyndighetens begäran. De angivna värdena ska då kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar. I de fall mätning sker ska dessa utföras vid

barmarksförhållanden. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

Villkor 5

Verksamhet får bedrivas helgfria vardagar, måndag–fredag kl. 06.00–22.00. Borring, sprängning och skutknackning får endast bedrivas helgfri måndag–fredag, kl. 06.00–18.00. ~~Om särskilda skäl föreligger får tillsynsmyndigheten medge annan förläggning av arbetstiden. Tillsynsmyndigheten får därutöver vid specifika behov medge att arbetstiderna vid verksamheten utökas under förutsättning att övriga villkor innehålls.~~

Villkor 6

Om bolaget planerar att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april ska bolaget ~~bolaget dessförinnan årligen kontakta~~ samråda med berörda samebyar om verksamhetens bedrivande. Samråd ska ske i syfte att hitta lämpliga skyddsåtgärder och för att täktverksamheten ska kunna anpassas utifrån aktuella omständigheter för rennäringens bedrivande. ~~Samråd behöver dock endast hållas om behov av det framkommit i kontakt med samebyn. Bolaget ska bekosta deltagandet för två representanter från samebyn vid samråd.~~

~~Under perioden 1 oktober till 30 april, om renar vistas i området eller planeras tas till området, ska uppehåll i delar eller hela verksamheten göras om sådant behov framkommer i kontakt med berörd sameby.~~

Villkor 10

~~Om behov av avledande av Swerock anser att behovet av att avleda vatten från täkten uppstår, ska det ske genom en sedimenteringsanläggning, försedd med oljeavskiljande anordning innan vattnet leds vidare. Sedimentationsdammen ska vara ändamålsenligt utförd och dimensionerad. Tillsynsmyndigheten får avgöra om en sedimentationsanläggning behövs.~~ Samråd om sedimentationsanläggningen ska ske med tillsynsmyndigheten som sedan har att godkänna den slutliga utformningen och placeringen.

Villkor 12

Uttag av berg ska ske med en successiv efterbehandling allt eftersom brytningen fortskrider. Efterbehandlingen ska ske i samråd med samebyn och tillsynsmyndigheten. Brytningsområdets slänter får vid efterbehandling inte ges en brantare lutning än 1:2,5. Slänterna ska vara stabila och avrundas mjukt vid släntrön och släntföt samt i övrigt mjukt anpassas till angränsande terräng och utan påtagliga stup.

Till dess efterbehandling är slutförd ska stängsel finnas uppsatt i terrängen runt brytningsområdet, där fallhöjden överstiger 3 m.

~~Täkten ska efterbehandlas inom tillståndstiden.~~ Täkten ska som en del av efterbehandlingen återvegeteras.

Bolaget har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva miljöprövningsdelegationens förskrivna delegeringar som ger tillsynsmyndigheten möjlighet att besluta om annan förläggning av arbetstiden om särskilda skäl föreligger, samt möjligheten att fastställa placering och utformning av sedimentationsanläggningar.

Länsstyrelsen i Västerbottens län (länsstyrelsen) har medgett bifall till bolagets yrkande om ändring av villkor 4 samt angett att de kan godta bolagets yrkande om att det sista stycket i villkor 6 ska upphävas.

Länsstyrelsen har motsatt sig bifall till bolagets yrkande om ändring av villkor 5, 10, 12, viss ändring av villkor 6 samt bolagets yrkande att domstolen ska upphäva miljöprövningsdelegationens delegeringar. Länsstyrelsen har för villkor 6, som det får förstås, föreslagit en annan lydelse av villkorets första stycke, de två sista meningarna, som kan ersättas med följande mening:

Vid behov av samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Bolaget

Som grund för sitt överklagande har bolaget uppgett i huvudsak följande.

Villkor 4

Det föreskrivna villkoret strider mot praxis. Mark- och miljööverdomstolen har prövat frågan om impulsjud i målen M 3742-15 och M 6236-17 (MÖD 2018:16).

Villkoret i sin nuvarande lydelse är oförutsebart för Swerock. Det anges att

bullervärdena ska sänkas för det fall skutknackningen alstrar impulsljud. Det alstras alltid impulsljud precis invid skutknackaren, dvs. inom verksamhetsområdet. Det relevanta vid bedömningen av impulsljud är istället hur det uppfattas vid närliggande bostäder, inte inom verksamhetsområdet.

Villkoret innebär att Swerock tvingas sänka bullervärdena p.g.a. något som inte utgör ett problem vid de närliggande bostäderna. Närmsta bebyggelse utgörs av ett fritidshus som är lokaliserat ca 400 meter från det planerade verksamhetsområdet. Ägaren till fritidshuset har inte heller haft något att erinra vad gäller verksamheten.

En sänkning av bullervärdena medför därutöver att Swerock inte kan bedriva den beviljade verksamheten då bolaget inte kan innehålla en sänkning av bullervärdena med 5 dBA. Av praxis framgår att en tillståndsmyndighet inte får föreskriva villkor för verksamheten som innebär att driften av verksamheten omöjliggörs. Om villkoret får bestå i sin nuvarande utformning så innebär det att Swerock inte alls kan bedriva den ansökta verksamheten, vilket står i strid med praxis.

Villkor 5

Det sista stycket i villkor 5 är otydligt formulerat. Villkoret är formulerat på sådant sätt att det framstår som att tillsynsmyndigheten har möjlighet att inskränka arbetstiderna ytterligare vid behov. Tillsynsmyndigheten är förvisso förhindrade att inskränka verksamheten då ett tillstånd som vunnit laga kraft gäller mot alla och envar enligt 24 kap. 1 § miljöbalken, såvitt avser de frågor som prövats i domen eller beslutet. Detta betyder att tillståndet har rättskraft, vilket i sin tur innebär att tillsynsmyndigheten är förhindrad att ställa krav på verksamheten vad avser de frågor som är hanterade i tillståndet. Ett lagakraftvunnet tillstånd får inte heller inskränkas. Swerock anser dock mot bakgrund av vad som angivits ovan att det finns ett behov av att förtydliga villkorets syfte och eliminera risken för missförstånd.

Villkor 6

Swerock ställer sig positivt till att under den bestämda perioden, 1 oktober till den 30 april, samråda med Ubmeje tjeälddie sameby. Det är av stor vikt för Swerock att täktverksamheten och Ubmeje tjeälddie samebys rennäring kan samexistera. Samrådsförfarandet öppnar upp för dialog och kompromisser, vilket gör att respektive verksamhet kan bedrivas utan större påverkan på den andra verksamheten. Den nu ansökta verksamheten är befintlig och har hittills kunnat bedrivas utan någon oacceptabel påverkan på rennäringen. Rennäringen har inte heller bidragit till någon oacceptabel påverkan på täktverksamheten i form av inskränkning av driften.

Swerock motsätter sig den del av villkor 6 som anger att Swerock dessförinnan årligen ska samråda med berörd sameby. Swerock avser att samråda med Ubmeje tjeälddie inför varje specifikt produktionstillfälle under angiven period i enlighet med Swerocks förslag till villkor 6. Det fyller dock inte någon funktion att Swerock ska hålla ett årligt uppsamlingsråd i enlighet med villkorets nuvarande formulering. Huruvida produktionsperioder planeras in under denna tid är avhängigt efterfrågan på material. Det kan därför vara svårt för Swerock att under ett årligt råd specifikt ange vilka perioder som kan komma att aktualiseras. Informationen kan således komma att bli obsolet fort. Det är mer resurseffektivt och meningsfullt att bolaget kontaktar Ubmeje tjeälddie för att samråda inför varje specifikt planerat tillfälle under perioden 1 oktober till 30 april.

Att Swerock, enligt villkorets nuvarande lydelse, endast behöver samråda med samebyn om sådant behov framkommit står i direkt strid med villkorets första mening. Denna del av villkoret ska därför upphävas. Den sista delen av villkor 6 utgör en återupprepning av villkorets första del. Denna del av villkoret ska således också upphävas för att undvika dubbelreglering.

Swerock motsätter sig vidare den del av villkor 6 som anger att Swerock ska bekosta deltagande för två representanter från samebyn vid råd. Det ifrågasätts vad denna del av villkoret fyller för funktion. Swerock bedriver flera olika

täktverksamheter runt om i Västerbotten. En majoritet av dessa täktverksamheter är förenade med villkor i vilka det ställs krav på att Swerock som verksamhetsutövare ska samråda med den eller de samebyar som kan komma att beröras av eventuell verksamhetsdrift mellan 1 oktober och 30 april.

Vad gäller samtliga av dessa täktverksamheter samråder Swerock med den i relation till verksamheten berörda sameby genom att inledningsvis informera om planerad drift per mail eller telefon för att inhämta synpunkter. Därefter anpassas den planerade driften i den utsträckning det är nödvändigt. Med ”samråd” menas ”diskussion”, ”dialog” eller ”överbägning”. Detta innebär således att Swerock inom ramen för nu aktuell verksamhet ska bereda Ubmeje tjeälddie tillfälle att få lämna synpunkter på bolagets planerade drift under perioden 1 oktober till 30 april. Det finns inte något formkrav vad gäller samråd.

Inför upprättande av tillståndsansökan har Swerock samrått med Ubmeje tjeälddie, som inte framfört några synpunkter angående den planerade verksamheten. Ubmeje tjeälddie har därtill, i slutremissen till miljöprövningsdelegationen, framfört att de inte har något att erinra mot täktverksamheten.

I 2 kap. 7 § miljöbalken stadgas att nyttan av skyddsåtgärder och försiktighetsmått ska vägas mot kostnaderna för sådana åtgärder. Mot bakgrund av att det är möjligt att samråda per mail och/eller telefon, att Ubmeje tjeälddie inte har haft något att erinra mot verksamheten samt det faktum att det inte föreligger något formkrav på hur samråd ska genomföras, strider denna del av villkoret mot 2 kap. 7 § miljöbalken. Denna del av villkor 6 fyller inte någon nytta som skyddsåtgärd eller försiktighetsmått och kan därför inte anses som ekonomiskt skälig.

Miljöprövningsdelegationen har vidare nyligen meddelat tillstånd till två andra täktverksamheter varav en av dessa är lokaliserade i ett kärnområde för rennäringen. Den berörda samebyn är därtill en skogssameby som använder området året runt. Trots detta har miljöprövningsdelegationen inte föreskrivit att någon av de sökande bolagen ska behöva bekosta deltagandet för representanter från berörda samebyar

inför samråd. Det saknas anledning att i det här fallet föreskriva villkor i fråga om Swerocks skyldighet att bekosta deltagande av representanter från samebyn vid samråd.

Villkor 10

Swerock har inom ramen för nu befintlig verksamhet inte haft något behov av en sedimentationsdamm med anledning av verksamhetens lokalisering och dess förhållande till grundvattennivån. Swerock har dock under processens gång anfört att det vid eventuell ökad nederbörd och markvattentillförsel i tälten kan komma att behöva utformas en sedimentationsbassäng utefter rådande förhållanden.

Swerock godtar att bolaget ska samråda med tillsynsmyndigheten vad gäller en eventuell sedimentationsdamm samt att tillsynsmyndigheten slutligt ska godkänna utformning och placering. Swerock motsätter sig dock den del av villkor 10 som fastställer att det är tillsynsmyndigheten som ska avgöra om en sedimentationsanläggning behövs.

Swerock är verksamhetsutövare och således den som har störst kunskap om den aktuella verksamheten. Som verksamhetsutövare omfattas Swerock därtill av kunskapskravet som uppställs i 2 kap. 2 § miljöbalken. Det är därför Swerock som är den part som ska avgöra huruvida det finns ett behov av en sedimentationsdamm. Tillsynsmyndighetens uppgift är att utföra tillsyn över verksamheten och har således redan en befintlig möjlighet att förelägga Swerock att anlägga en sedimentationsdamm om behovet uppkommer och om Swerock mot förmodan inte redan beslutat om att anlägga en sedimentationsdamm.

Villkor 12

Den föreslagna och beviljade tillståndstiden om 25 år är bland annat baserad på behovet av material samt den förväntade bryttakten i relation till potentiella arbetstider. Att verksamheten då ska villkoras med att efterbehandling av tälten ska ha skett inom den beviljade tillståndstiden innebär en stor inskränkning i verksamhetsdriften. Villkorsformuleringen i denna del ska även ändras på grund av

att den strider mot 20 c § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMVH).

Delegering

De frågor miljöprövningsdelegationen beslutat att delegera åt tillsynsmyndigheten är redan reglerade inom ramen för villkor 5 respektive 10. Det fyller således ingen funktion att delegera frågorna till tillsynsmyndigheten då detta endast resulterar i en dubbelreglering. Delegeringen ska således upphävas.

VAD MOTPARTERNA UPPGETT

Länsstyrelsen och Ubmeje tjeälddie sameby har beretts tillfälle att yttra sig över bolagets överklagande. Ubmeje tjeälddie sameby har inte kommit in med något yttrande. Länsstyrelsen har uppgett i huvudsak följande.

Villkor 4

Med hänsyn till att bolaget har åtagit sig att skutknackning inte kommer att utföras när närliggande fritidshus är bebott eller när Sveaskogs byggnad används, tillstyrker länsstyrelsen ändringen av lydelsen i villkor 4.

Villkor 5

Bolaget har själva föreslagit att villkoret ska utformas på det sätt som miljöprövningsdelegationen har utformat villkoret. Länsstyrelsens uppfattning är att innebörden av villkoret redan syftar till en möjlighet till utökning av arbetstiden.

Villkor 6

Gällande lydelse innebär inte att ett uppsamlingssamråd ska hållas årligen utan att kontakt ska tas med berörda samebyar de år bolaget avser att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april. Samråd behöver vidare endast hållas om behov av det framkommit i kontakt med samebyn, detta för att samebyn inte ska behöva inställa sig på fler samråd än vad som anses nödvändigt. Att samebyarna själva har möjligheten att bedöma om samråd behöver hållas ser länsstyrelsen som

en fördel ur det hänseendet att samebyarna har många samråd att delta vid, vilket påverkar bedrivandet av renskötsel.

När det gäller frågan om ersättning för deltagande i samrådet följer detta av praxis som utvecklats inom bland annat vindkraftsprövningar de senaste åren.

Länsstyrelsen delar bolagets synpunkt om att ersättning inte behöver utgå i de fall samrådet genomförs som en kort e-postkorrespondens eller liknande men skulle det krävas ett mer omfattande samrådsmöte är det motiverat att samebyn får ersättning för sitt arbete. Länsstyrelsen yrkar därför på att villkoret ändras med följande lydelse:

Vid behov av samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn.

Den sista delen av villkor sex utgör inte enligt länsstyrelsen en återupprepning av villkorets första del. Det framkommer inte någon annanstans i villkoret att uppehåll i delar eller hela verksamheten ska göras om sådant behov framkommer i kontakt med berörd sameby. I detta fall ligger dock inte tåkten inom riksintresse för rennäring och samebyn har inte heller yrkat på ett villkor om uppehåll i verksamheten. Mot denna bakgrund kan därför bolagets yrkande om att denna del av villkoret stryks medges.

Villkor 10

Om behovet av en sedimentationsanläggning uppstår kan det innebära risk för påverkan på närmaste recipient sjön Jåkarn som i sin tur rinner vidare till Lycksabäcken. En förutsättning för verksamhetens tillåtlighet var att verksamheten inte försämrade vattenförekomsternas status. Det föreligger en försämring så snart statusen hos minst en av de ekologiska kvalitetsfaktorerna blir försämrad med en klass, även om det inte leder till en försämring av klassificeringen av vattenförekomsten som helhet. Om behovet uppstår är det av vikt att en sedimentationsanläggning anläggs skyndsamt. Bolaget har alltid skyldigheten att själva bedöma om behovet av en sedimentationsanläggning uppstår men länsstyrelsen anser det är olämpligt att villkoret ska innefatta att enbart bolaget gör

den bedömningen. Med hänsyn till att miljöprövningsdelegationen bedömt att ingen sedimentationsanläggning behövs i nuläget anser länsstyrelsen att villkoret behöver innefatta att tillsynsmyndigheten får avgöra om en sedimentationsanläggning behövs samt i så fall slutlig utformning och placering. Detta för att säkerställa syftet med en sådan anläggning.

Villkor 12

Det krävs mycket starka skäl för att frånga ett krav på tidsbegränsning för en sådan verksamhet som täktverksamhet (se t.ex. dom den 7 februari 2012 i mål M 2998-11 hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt samt dom den 24 maj 2011 i mål M 4018-10 hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt). Bolaget har inte angett någon annan tillståndstid än 25 år för täktverksamheten i ansökan. Bolaget har själva förespråkat ett förslag till villkor (villkor 12) som innefattar att uttag ska ske med en successiv efterbehandlingen allt eftersom brytningen fortskrider så långt det är möjligt samt att senast två år innan täktverksamheten beräknas upphöra ge in en slutlig efterbehandlingsplan. Länsstyrelsen anser att tükten ska efterbehandlas inom tillståndstiden eftersom efterbehandling är ett arbetsmoment som ingår i täktverksamhet. På grund av täktområdets storlek behöver efterbehandling ske successivt för att kunna slutföras inom tillståndstiden. Täcktplanen har sedvanlig utformning med befintliga nivåförhållanden, exploatering med brytningsriktning och nya höjdkurvor samt efterbehandling, som sammantaget visar hur verksamheten ska bedrivas. Täcktplanen har en sådan detaljeringsnivå som medger mindre anpassningar, utan att det krävs någon ansökan om ändringstillstånd. Länsstyrelsen anser inte att det finns behov av att senast två år innan täktverksamheten beräknas upphöra ge in en slutlig efterbehandlingsplan.

Upphävande av miljöprövningsdelegationens delegationer

Delegerade villkor utgör inte en dubbelreglering, utan delegering krävs för att tillsynsmyndigheten ska få besluta om ytterligare villkor i de frågorna. Frågorna är av sådan betydelse att det är lämpligt att överlåta till tillsynsmyndigheten att besluta om dem i enlighet med 22 kap. 25 § tredje stycket jfr. med 19 kap. 5 § punkten 9 miljöbalken. Länsstyrelsens uppfattning är att samtliga delegationer ska kvarstå.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Bolagets har framfört i huvudsak följande som bemötande av länsstyrelsens yttrande.

Villkor 5

Att länsstyrelsen anser att innebörden av villkoret syftar till en möjlighet till utökning av arbetstiden innebär inte att tillsynsmyndigheten nödvändigtvis delar denna uppfattning. Även om tillsynsmyndigheten för närvarande delar länsstyrelsens uppfattning, innebär det inte heller att tillsynsmyndighetens tolkning av villkoret inte kan komma att ändras under de 25 år Swerock ska bedriva den ansökta verksamheten.

Villkor 6

Det är mer resurseffektivt och meningsfullt att bolaget kontaktar Ubmeje tjeälddie för att samråda inför varje specifikt planerat tillfälle under perioden 1 oktober till 30 april. En sådan hantering kommer att vara mer meningsfull och underlätta även för Ubmeje tjeälddie.

Swerock anser fortsatt att den föreskrivna formuleringen om att samråd endast behöver hållas om behov av detta framkommit i kontakt med samebyn utgör en dubbelreglering. Om länsstyrelsen inte anser att formuleringen utgör en dubbelreglering kan inte Swerock tolka det på något annat sätt än att länsstyrelsen inte har någon förståelse för hur Swerock samråder med berörda samebyar inom ramen för sina befintliga täktverksamheter. Detta trots att Swerock i sitt överklagande redogjort för hur samråd genomförs inom ramen för befintlig verksamhet. Det finns vidare stor risk för att en ”kontakt” inför ett ”samråd” också kan uppfattas som ett samråd, vilket är förvirrande för alla inblandade.

Länsstyrelsen påstår att ersättning för deltagande vid samråd följer av ”praxis” som utvecklats inom vindkraftsprövningar de senaste åren. Swerock ifrågasätter att utvecklingen inom vindkraftsprövningar skulle vara generellt tillämpligt inom

täktprövningar. Det saknas helt belägg för detta. Det föreligger väsentliga skillnader mellan vindkraftsparker och täktverksamheter. Vindkraftsparker upptar exempelvis långt mer omfattande arealer än täktverksamheter. Vindkraftverksamheter är därtill ofta etablerade i öppna landskap. Vindkraftparker innebär på grund av dess utformning och karaktär en långt större påverkan på t.ex. rennäringen än täktverksamheter.

Swerock vill återigen belysa det faktum att miljöprövningsdelegationen nyligen meddelat tillstånd till två andra täktverksamheter. Om ersättning utgör praxis borde miljöprövningsdelegationen rimligen ha förenat de två tillstånden med villkor härom, vilket inte har skett. Swerock motsätter sig mot bakgrund av detta att ersättning till samebyar skulle utgöra praxis även för täktverksamheter.

Det är oskäligt och orimligt att länsstyrelsen gör skillnad på verksamhetsutövare inom täktbranschen på detta sätt. Att Swerock får ett ekonomiskt begränsande villkor i sina tillstånd, medan Swerocks konkurrenter inte får motsvarande villkor i sina tillstånd kan starkt ifrågasättas ur ett konkurrensperspektiv. Swerock lider ekonomisk skada eftersom villkoret leder till högre kostnader för Swerock jämfört med bolagets konkurrenter. Villkoret leder till att marknaden inte kan konkurrera på lika villkor, vilket inte kan anses vara i enlighet med miljöbalkens syften. Detta särskilt då villkoret i sig inte leder till någon miljönytta. Villkoret strider således mot 2 kap. 7 § miljöbalken.

Villkor 10

Swerock motsätter sig att behovet av en sedimentationsanläggning skulle innebära en risk för den potentiella recipienten Jåkarn. Det saknas stöd för länsstyrelsens påstående. Swerock är därtill väl medvetet om att bolaget som verksamhetsutövare inte får försämrade vattenförekomstens status. Om behovet av att släppa ut vatten till recipient skulle uppstå kommer Swerock att vidta nödvändiga åtgärder och installera nödvändiga reningsanläggningar för att säkerställa att utsläppt vatten inte påverkar vattenförekomstens status.

Swerock ifrågasätter länsstyrelsens påstående om att villkoret behöver innefatta att tillsynsmyndigheten får avgöra behovet av sedimentationsanläggningen samt den slutliga utformningen och placeringen för att syftet med anläggningen ska säkerställas.

Swerock vill även ifrågasätta vilket syfte det är som länsstyrelsen menar att tillsynsmyndigheten ska säkerställa. Swerock har en skyldighet att bedöma behovet av en eventuell sedimentationsanläggning. Det ligger vidare i Swerocks intresse som verksamhetsutövare att den ansökta verksamheten kan bedrivas på ett sätt som minimerar påverkan på människors hälsa och miljö.

Tillsynsmyndigheten har inte till uppgift att involvera sig i verksameters dagliga drift om det inte utgör en del av tillsynen. Swerock anser inte heller att det generellt sett är tillsynsmyndighetens roll att avgöra huruvida en verksamhet har ett behov av en sedimentationsanläggning eller hur en sådan anläggning ska utformas eller placeras.

Villkor 12

Det faktum att Swerock avser efterbehandla täkten efter det att tillståndstiden löpt ut innebär inte att tidsbegränsningen frångås på det sätt som länsstyrelsen påstår. De avgöranden som länsstyrelsen hänvisar till i sitt yttrande är inte tillämpliga i det här fallet. I de refererade rättsfallen M 4018-10 och M 2998-11 fastställs att tillstånd som inte är tidsbegränsade endast får meddelas om det föreligger mycket starka skäl. Den tidsbegränsning som ett täkttillstånd förenas med reglerar den tid då brytning av aktuellt material får ske. En verksamhet som beviljas tillstånd i t.ex. 20 år får således bryta ut material i 20 år, inte mer.

Swerocks föreslagna revidering av villkor 12 innebär inte att tidsbegränsningen för den ansökta verksamheten tas bort. Swerock kommer således endast att bryta material i 25 år, i enlighet med den tid som beviljats enligt tillståndet. Det är alltså inte frågan om att frångå någon tidsbegränsning för verksamheten.

Swerock vill med anledning av länsstyrelsens hänvisning till de två domarna belysa att inte heller dessa tillstånd förenats med villkor eller övrigt åtagande om att täkten ska vara efterbehandlad inom tillståndstiden.

Delegering

Swerock motsätter sig länsstyrelsens påstående om att delegering krävs för att tillsynsmyndigheten ska kunna få besluta om ytterligare villkor. Som Swerock tidigare uppgett är frågorna redan prövade och reglerade inom ramen för villkor 5 respektive 10. Det fyller således ingen funktion att delegera frågorna till tillsynsmyndigheten då detta endast resulterar i en dubbelreglering. Det finns i vart fall ingen miljönytta med det.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Tillämpliga bestämmelser framgår av miljöprövningsdelegationens beslut. Mark- och miljödomstolen vill därtill särskilt belysa följande.

Tillstånd enligt balken får ges för begränsad tid och får förenas med villkor (16 kap. 2 § miljöbalken). Utgångspunkten för domstolens bedömning är att verksamhetsutövaren har en skyldighet att utföra de skyddsåtgärder och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön samt att därvid använda bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken). Dessa krav gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem och särskild hänsyn ska tas till nyttan av skyddsåtgärderna jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder (2 kap. 7 § miljöbalken).

Vid bedömningen av vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som är motiverade för verksamheten ska även bl.a. beaktas de bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden och de särskilda markanvändningsintressena som finns i 3 kap. miljöbalken.

Villkor 4 om buller

Bolaget har invänt att föreskrivet villkor om buller strider mot gällande praxis avseende skutknackning samt att om villkoret alltså skulle gälla kan bolaget inte bedriva den beviljade verksamheten eftersom bolaget inte kan innehålla en sänkning av bullervärdena med 5 dBA. Länsstyrelsen har medgett bolagets yrkande om ändring i denna del.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Det framgår av miljöprövningsdelegationens beslut att bolaget åtagit sig att skutknackning inte kommer att utföras när närliggande fritidshus är bebott eller när Sveaskogs byggnad används (se s. 14 i beslutet). Bolagets åtagande omfattas av det allmänna villkoret (villkor 1) i tillståndet. Den särskilda regleringen i villkor 4 om att värdena för den ekvivalenta ljudnivån ska sänkas med 5 dBA vid skutknackning syftar till att närboende inte ska störas av s.k. impuls ljud. Behovet av en sådan reglering ska, enligt Mark- och miljööverdomstolen prövas individuellt i varje enskilt mål (se Mark- och miljööverdomstolens refererade avgörande 2018:16). Med anledning av att bolaget åtagit sig att inte utföra skutknackning när personer befinner sig i närliggande byggnader bedömer domstolen att villkor 4 i detta fall kan ändras i enlighet med bolagets yrkande.

Villkor 5 om arbetstider

Bolaget har uppgett att det sista stycket i villkor 5 är otydligt formulerat på så sätt att det framstår som att tillsynsmyndigheten har möjlighet att inskränka arbetstiderna ytterligare vid behov. Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av villkor 5.

Mark- och miljödomstolen konstaterar, i likhet med länsstyrelsen, att föreskrivet villkor har den utformning som bolaget föreslog hos miljöprövningsdelegationen. Villkoret är vidare i linje med gällande praxis för hur villkor om arbetstid för taktverksamheter kan utformas. Domstolens bedömning är att formuleringen i villkoret om att tillsynsmyndigheten får *medge annan förläggning* av arbetstiden inte kan tolkas på annat sätt än att tillsynsmyndigheten endast ges möjligheten att

besluta om en utökning eller möjligen en förskjutning av arbetstiden. Det föreligger därmed, i motsats till vad bolaget uppgett, ingen risk att tillsynsmyndigheten tillämpar villkoret på så sätt att arbetstiden inskränks. Mot den bakgrunden ska bolagets yrkande om ändring av villkor 5 avslås.

Villkor 6 om samråd

Bolaget har begärt ett antal ändringar av villkor 6 (se avsnitt ”YRKANDEN M.M.”) och som skäl uppgett bl.a. att det istället är mer resurseffektivt om bolaget kontaktar berörd sameby för att samråda inför varje specifikt planerat produktionstillfälle under perioden 1 oktober till 30 april samt att villkorets sista stycke är en återupprepning av villkorets första del. Bolaget har vidare invänt mot den del av villkor 6 som anger att bolaget ska bekosta deltagande för två representanter från samebyn vid samråd.

Länsstyrelsen har i huvudsak motsatt sig ändring av villkor 6 men har, som det får förstås, föreslagit en annan lydelse av de två sista meningarna i villkorets första stycke. Länsstyrelsen har även uppgett att de kan godta bolagets yrkande om att det sista stycket i villkoret upphävs.

Mark- och miljödomstolen bedömer att villkor 6 ska ges följande lydelse.

Villkor 6

Om bolaget planerar att bedriva verksamhet under perioden 1 oktober till 30 april ska bolaget samråda med berörda samebyar om verksamhetens bedrivande. Samråd ska ske i syfte att hitta lämpliga skyddsåtgärder och för att täktverksamheten ska kunna anpassas utifrån aktuella omständigheter för rennäringens bedrivande. Vid behov av samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn.

Under perioden 1 oktober till 30 april, om renar vistas i området eller planeras tas till området, ska uppehåll i delar eller hela verksamheten göras om sådant behov framkommer i kontakt med berörd sameby.

Skälen för domstolens bedömning är följande.

Frågan om kontakt innan samråd

Mark- och miljödomstolen delar bolagets uppfattning om att den första meningen i miljöprövningsdelegationens föreskrivna villkor 6 kan uppfattas som missvisande och anser därför att villkoret i den delen kan ändras i likhet med bolagets yrkande. Det innebär att orden ”dessförinnan årligen kontakta” tas bort och ersätts med ”samråda med”. På så sätt förtydligas att bolaget ska samråda med berörda samebyar och att olika slag av kontakter kan omfattas av begreppet samråd.

Med anledning av denna ändring kan även följande mening i första stycket i villkor 6 upphävas i enlighet med bolagets yrkande, dvs. att meningen ”Samråd behöver dock endast hållas om behov av det framkommit i kontakt med samebyn.” tas bort.

Frågan om att bekosta deltagande vid samråd

Bolaget har vidare begärt att den del av villkor 6 som anger att bolaget ska bekosta deltagande för två representanter från samebyn vid samråd ska upphävas. I denna del gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Det föreligger inte något hinder mot att föreskriva ett villkor om kompensation för deltagande vid fysiska samrådsmöten. Det är riktigt såsom länsstyrelsen framför att kompensation bl.a. varit aktuellt med anledning av vindkraftsetableringar. En täktverksamhet kan, i likhet med en vindkraftsetablering, under verksamhetstiden medföra påtagliga förändringar i miljön och kan även orsaka störningar i form av exempelvis buller och transporter. Domstolen ser därför inte något hinder mot att praxis som gäller viss miljöfarlig verksamhet, t.ex. vindkraftsetableringar, kan vara tillämplig även för andra miljöfarliga verksamheter som är belägna och tar i anspråk renbetesmark på likartat sätt.

Mot bakgrund av att täktverksamheten ligger inom vår- och vinterbetesmarker för Ubmeje tjeälddie sameby samt att det finns riksintresseområden ca 200 meter (kärnområde) respektive en kilometer (flyttled) från verksamhetsområdet bedömer domstolen inte att det är oskäligt att – på det sätt miljöprövningsdelegationen gjort – villkora bekostandet för deltagande av två representanter för samebyn vid samrådsmöten.

Vid denna utgång måste domstolen göra en bedömning av om villkoret blir ändamålsenligt om den ursprungliga regleringen; ”Bolaget ska bekosta deltagandet för två representanter från samebyn vid samråd”, kan kvarstå vid förutsättningen att tidigare delar av villkor 6 ändras.

Länsstyrelsen har föreslagit följande lydelse: ”Vid behov av samrådsmöten ska bolaget bekosta deltagandet för två representanter från samebyn”. Med utgångspunkt i vad bolaget uppgett om att alla kontakter där dialog förs innebär en form av samråd framstår det, enligt domstolens mening, som ändamålsenligt att i villkoret förtydliga vid vilka tillfällen bolaget ska bekosta deltagande. Enligt domstolens mening är det därför skäligt att begränsa bekostandet endast till när behov finns av samrådsmöten, dock oavsett om de hålls som fysiska möten eller digitala möten. Mot bakgrund av de invändningar bolaget haft gällande aktuellt villkor gör domstolen bedömningen att en ändring – i likhet med länsstyrelsens förslag – inte får anses gå bolaget emot på ett sådant sätt att domstolen är förhindrad att föreskriva en sådan ändring. För att tydliggöra villkor 6 enligt ovan ska villkoret således ändras i enlighet med länsstyrelsens förslag.

Uppehåll i delar av eller hela verksamheten

Bolaget har vidare begärt att även sista stycket i villkor 6 ska tas bort eftersom det innebär en återupprepning av villkorets första del.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att denna del av villkoret visserligen skulle kunna omfattas av villkorets första stycke och möjligen ses som en återupprepning, men domstolen kan inte se något hinder mot att villkoret förtydligas avseende

skyddsåtgärder på aktuellt sätt. Det sista stycket av villkor 6 bör, enligt domstolens mening, ses som en konkretiserad skyddsåtgärd i förhållande till villkorets första del. Bolaget har i övrigt inte framfört några andra invändningar avseende just denna del av villkor 6. Mot bakgrund av detta bedömer domstolen att sista stycket av villkor 6 ska kvarstå och att bolagets yrkande i den delen ska avslås.

Villkor 10 om behov av avledande av vatten

Bolaget har framfört invändningar mot den del i villkor 10 som anger att tillsynsmyndigheten ska avgöra om en sedimentationsanläggning behövs. Bolaget har uppgett att det istället är bolaget som ska avgöra huruvida det finns ett behov av en sedimentationsdamm. Bolaget har vidare uppgett att tillsynsmyndigheten har en befintlig möjlighet att förelägga bolaget om att anlägga en sedimentationsdamm om behovet uppkommer. Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av villkor 10.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Om villkoret ändras i enlighet med bolagets yrkande kommer frågan om vilken part som ska bedöma behovet av sedimentationsanläggning vara prövat inom ramen för tillståndsbeslutet. Tillsynsmyndigheten skulle därmed, på grund av tillståndets rättskraft, vara förhindrad att meddela tillsynsbeslut i frågan om behovet av en sådan anläggning skulle uppstå. Domstolen instämmer således i länsstyrelsens bedömning att det är olämpligt att villkoret formuleras på så sätt att enbart bolaget ges rätt att avgöra om en sedimentationsanläggning behövs eller inte.

För att säkerställa syftet med en eventuell sedimentationsanläggning bedömer domstolen att villkoret behöver innefatta att tillsynsmyndigheten dels får avgöra om en sedimentationsanläggning behövs, dels ta ställning till slutlig utformning och placering av densamma. Bolagets yrkande om ändring av villkor 10 ska därför avslås.

Avslutningsvis konstaterar domstolen att om oenighet i frågan om behovet av en sedimentationsanläggning uppstår har bolaget möjligheten att överklaga tillsynsmyndighetens beslut i frågan och därmed få frågan överprövad.

Villkor 12 om efterbehandling

Bolaget har invänt mot att efterbehandling av täkten ska ske inom tillståndstiden och har som skäl uppgett bl.a. att det innebär en stor inskränkning i verksamhetsdriften. Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av villkor 12.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning i frågan om huruvida villkoret ska ändras.

För att säkerställa att efterbehandling sker inom rimlig tid är det enligt domstolens mening ändamålsenligt att i villkor ange en tid då efterbehandling ska vara slutförd och anmäld till tillsynsmyndigheten för slutbesiktning. Det överensstämmer vidare med praxis för täktverksamhet att reglera detta genom att det föreskrivs att ett område ska vara efterbehandlat inom tillståndstiden på det sätt miljöprövningsdelegationen gjort. Domstolen bedömer även, i likhet med länsstyrelsen, att efterbehandling kan ses som ett arbetsmoment som ingår i täktverksamhet. Vidare är den ekonomiska säkerheten knuten till tillståndets giltighet varför det är av vikt att efterbehandling sker inom tillståndstiden eftersom det får betydelse för möjligheten att vid behov ta den ekonomiska säkerheten i anspråk.

Mot den bakgrunden ansluter sig domstolen till miljöprövningsdelegationens bedömning att täkten ska efterbehandlas inom tillståndstiden. Vad bolaget uppgett om att villkoret med sin nuvarande lydelse skulle strida mot 20 c § i förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd motiverar inte heller enligt domstolens mening den ändring som bolaget har begärt.

Delegering

Bolaget har framfört att de frågor miljöprövningsdelegationen beslutat att delegera åt tillsynsmyndigheten redan är reglerade inom ramen för villkor 5 respektive 10.

Länsstyrelsen har uppgett att den inte delar bolagets uppfattning och att det krävs en delegering för att tillsynsmyndigheten ska få besluta om ytterligare villkor i de frågorna.

Mark- och miljödomstolen kan i denna del inledningsvis konstatera att de frågor som överläts åt tillsynsmyndigheten genom miljöprövningsdelegationens beslut är av mindre betydelse. Det är riktigt, såsom bolaget uppgett, att villkor 5 och 10 tillsammans med föreskrivna delegationer till viss del regleras dubbelt – på så sätt att det både i villkor och i delegationer anges vilket utrymme tillsynsmyndigheten har vid fastställande av villkor av mindre betydelse. Det är dock domstolens bedömning att prövande instans inte är förhindrad att utforma ett tillståndsbeslut på detta sätt endast på grund av att det uppstår en s.k. dubbelreglering. Det får vidare anses vara gällande praxis att – när det behövs – faktiskt reglera villkor i förhållande till delegationer på det sätt miljöprövningsdelegationen gjort (jfr bl.a. Mark- och miljööverdomstolens avgöranden i referat 2020:17, i mål M 3434-18 av den 28 november 2019 samt i mål M 7307-13 och M 11820-13 av den 18 juni 2014).

Det ska i ett tillstånd tydligt framgå vilka beslut en tillsynsmyndighet kan meddela med stöd av tillståndet. Det är en viktig del i att tydliggöra vad som omfattas av tillståndets rättskraft, vilket ger både förutsägbarhet i tillsynsarbetet och förutsägbarhet för verksamhetsutövaren. Domstolens bedömning är att föreskrivna delegeringar är motiverade i det här fallet och att den särskilda delegeringspunkten i tillståndsbeslutet sammanställer och tydliggör i vilka frågor tillsynsmyndigheten får besluta om ytterligare villkor. Mot bakgrund av detta ska bolagets yrkande i denna del avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 4 april 2023

Giulia Burman

Erik Olauson

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Giulia Burman och tekniska rådet Erik Olauson deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Tove Eriksson Molin.